

DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG HANDELSDEPARTEMENT

Statsråden

Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
201201339-4/LIO/SCH

Dato
18/4:2012

Gjennomgang av departementets tilskuddsforvaltning

Jeg viser til brev fra Stortingets Kontroll- og konstitusjonskomité av 13.03.2012 der komiteen ber om en gjennomgang av tilskuddsordninger som departementet (NHD) forvalter selv.

Jeg vil innledningsvis vise til Finansministerens brev til Kontroll- og konstitusjonskomiteen av 21.03.2012 om hvordan forvaltningsloven, bevilgningsreglementet og økonomireglement skal forstås og er praktisert ved håndtering av tilskuddsforvaltningen. NHD har lagt den samme forståelsen til grunn for sin tilskuddsforvaltning og redegjørelsen i dette brevet vil ha dette som utgangspunkt.

NHD's tilskuddspraksis

NHDs utgiftsbevilgninger for 2011 (saldert budsjett) utgjorde 7,46 mrd. kroner eksklusiv lånetransaksjoner. 5,7 mrd. kroner var tilskuddsordninger. Av disse var 4,95 mrd. kroner midler til tilskuddsbevilgninger hvor forvaltning er delegert til underliggende virksomheter - herunder samtlige søknadsbaserte tilskuddsordninger på NHDs budsjett. Oversikt over tilskuddsordningene hvor forvaltning er delegert til underliggende virksomheter er vedlagt (vedlegg 1).

De resterende tilskuddsordningene utgjorde 760,2 mill. kroner, og ble forvaltet av departementet selv. Disse omfatter følgende kapitler og poster:

(i mill. kroner)

Kap./post	Postbetegnelse	Saldert 2011
900/70	Nærings- og handelsdepartementet (NHD), Tilskudd til internasjonale organisasjoner	20,1
900/72	NHD, Tilskudd til beredskapsordninger	3,1
900/73	NHD, Tilskudd til Ungt Entreprenørskap	11,0
913/70	Standardisering, Tilskudd (til Standard Norge)	28,0
924/70	Internasjonalt samarbeid og utviklingsprogrammer, Tilskudd	40,0
929/70	Norsk Designråd; Tilskudd	36,0
937/71	Svalbard Reiseliv AS, Tilskudd	2,1
953/70	Kings Bay AS, Tilskudd	15,0
2421/70	Innovasjon Norge, Bedriftsutvikling og administrasjon	292,6
2421/71 (delvis)	Innovasjon Norge, Reiseliv, nettverks- og kompetanseprogrammer	273,7
2426/70	SIVA SF, Tilskudd	38,6
Sum¹		760,2

Samtlige av disse tilskuddsordningene er til navngitte mottakere, dvs. tilskudd til mottakere som er navngitte i bevilgningsvedtaket eller må anses øremerket i budsjettproposisjonen. De er dermed unntatt fra kravene i økonomiregelverket om å formulere tildelingskriterier, kunngjøring og utforming av regelverk for forvaltning av ordningene. NHD har likevel valgt å utarbeide interne tilskuddsregelverk for hver ordning. Regelverkene gir informasjon, retningslinjer og krav knyttet til mål med ordningene, kriterier for måloppnåelse, tildelingskriterier der det er aktuelt, krav til rapportering, oppfølging og kontroll, økonomiforvaltning, evaluering m.m. i henhold til kap. 6 i Finansdepartementets bestemmelser.

Departementet har gjennomgått forvaltningen av alle slike tilskudd som ble utbetalt i 2011. Gjennomgangen har basert seg på å sjekke ut at nødvendige dokumenter foreligger og at oppgaver er utført i henhold til krav for den enkelte ordning. Det er ikke funnet vesentlige avvik på disse punktene.

Utbetalinger av støtte/enkelttilskudd

NHD har videre gått gjennom andre utbetalinger fra departementet i 2011 som kan karakteriseres som tilskudd over departementets eget budsjettkap. 900, post 21 Spesielle driftsutgifter. I henhold til omtale i Prop. 1 S (2010-2011) kan posten nyttes til å dekke utgifter knyttet til tjenester, oppdrag, støtte og prosjekter som er vesentlige i Nærings- og handelsdepartementets arbeid med nærings- og handelspolitikken. Videre går det fram at bevilgningen kan brukes til å finansiere større utredningsutvalg og tiltak til oppfølging av bl.a. regjeringens maritime strategi og prosjektmidler til reiselivsformål.

I 2011 ble det regnskapsført om lag 52 mill. kroner under kap. 900, post 21 Spesielle driftsutgifter. Av midlene ble om lag 36,8 mill. kroner benyttet til anskaffelser eller drift i NHD eller i etatene. De resterende midlene, 15,2 mill. kroner, var utbetalinger knyttet til 24

¹ Departementet hadde fullmakt til å utgiftsføre refusjoner for miljøtiltak etter virksomheten til Raufoss ASA under kap. 960, post 71. Den ble utnyttet med 8,4 mill. kroner i 2011. For 2011 ble det også gitt en særskilt bevilgning under kap. 950, post 70 Utbetaling – garantiordning, Eksportfinans ASA, gjennom Stortingets behandling av Prop. 120 S og Innst. 420 S (2010-2011), jf. nærmere omtale av ordningen i disse dokumentene. Det ble utgiftsført 106,4 mill. kroner under denne ordningen.

enkeltsaker som kan kategoriseres som støtte. Oversikt over disse sakene er vedlagt (vedlegg 2).

Støtten i disse sakene har vært rettet mot profesjonelle aktører som må forutsettes å være kjent med departementets virksomhet innenfor de aktuelle områdene. NHD har på sin side videre god kjennskap til og for en del også profesjonell kontakt med mange av de aktuelle mottakerne av støtte. Departementet har derfor lagt til grunn at kunngjøring av mulighet for å søke på tilskudd har vært ivare tatt gjennom omtalen som er gitt i Prop. 1 S.

Det er etablert praksis at departementet behandler sakene på grunnlag av søknad fra mottakerne, og at departementet sender tilskuddsbrev med krav til bruk av midlene og til rapportering. Omfang av krav til rapportering vurderes i den enkelte sak tilpasset risiko og vesentlighet. Rapportene gjennomgås av departementet og utgjør hovedgrunnlaget for departementets kontroll av om støtten er brukt i henhold til forutsetningene.

En gjennomgang viser at tildelingene i disse sakene er i tråd med formålet med bevilgningen. Sakene fordeler seg i hovedsak på følgende formål:

- *Samarbeidsarenaer mellom viktige aktører i næringslivet:*
Slike samarbeidsarenaer er brukt som arbeidsform mellom departement og næringslivet på flere områder, som for eksempel Maritim utvikling og Forum for kultur og næring. Gjennom disse arenaene har departementet fått viktige innspill som grunnlag for politikkutformingen på de aktuelle områdene. Departementet har også gitt støtte til andre typer arenaer, som for eksempel støtte til NHOs prosjekt Global Future, som skal mobilisere personer med minoritetsbakgrunn til å tre inn i sentrale stillinger.
- *Samfinansiering av utredninger som skal bidra til bedre kunnskapsgrunnlag for næringspolitikken:*
Departementet har bidratt med støtte til noen relevante forskningsprosjekter som vil bedre kunnskapsgrunnlaget for utforming av næringspolitikken. For eksempel har NHD, sammen med flere andre bidragsytere, gitt støtte til prosjektet "Krise, omstilling og vekst" i regi av Samfunns- og næringslivsforskning AS ved Norges Handelshøgskole.
- *Informasjonstiltak:*
NHD har gitt støtte til noen informasjonstiltak, for eksempel til prosjektet Symposium i tilknytning til markering av Trygve Haavelmos 100-årsjubileum. Symposiumet formidlet informasjon om forskning relevant for økonomisk politikk og forståelsen av den.
- *Internasjonale organisasjoner:*
Departementet støtter enkeltprosjekter i internasjonale organisasjoner der Norge er tilsluttet basert på Stortingsvedtak. Et eksempel på støtte er til bistandsprosjekter i regi av FNs sjøfartsorganisasjon IMO.
- *Delfinansiering av tjenester for grenseoverskridende samarbeid:*
NHD bidro i 2011 med delfinansiering av tiltak, blant annet sammen med andre departement, som skal legge til rette for grenseoverskridende samarbeid. Sakene gjelder støtte til etablering av Norway House i Houston og støtte til drift av en nordisk informasjonstjeneste.

Også for sakene der det er tildelt støtte over post 21, har gjennomgangen basert seg på å sjekke ut at nødvendige dokumenter foreligger, og at oppgaver er utført i henhold til krav for det enkelte tilskudd. Det er her ikke funnet vesentlige avvik.

Habilitet

Forvaltningslovens grunnprinsipper om likebehandling og saklighet samt bestemmelsene om habilitet ligger til grunn for departementets håndtering av tilskudd. Spørsmål om habilitet håndteres ut fra reglene i forvaltningsloven. Den enkelte – så vel i politiske ledelse som de øvrige ansatte i departementet – har et eget ansvar for selv å vurdere sin habilitet. Dersom det foreligger tvil, konsulteres Lovavdelingen.

Oppfølgingstiltak

Departementets tilskuddsordninger følges opp løpende med fokus på kontinuerlig forbedring og for å oppnå best mulig resultater. Blant annet omfatter dette gjennomganger for å vurdere målsettinger med ordningene og kriterier for måloppnåelse. Departementet gjennomfører systematisk evalueringer av tilskuddsordninger.

Når det gjelder departementets praksis for å utbetale støtte i enkeltsaker over kap. 900, post 21 Spesielle driftsutgifter, vil departementet vurdere om det kan være hensiktsmessig å skille tydeligere mellom anskaffelser, drift og støtte. Herunder vil det bli vurdert å etablere en ny 70-post for å føre det som skilles ut som støtte av det som føres på post 21 i dag.

Med hilsen

Trond Giske

Vedlegg 1

Tilskuddsordninger hvor forvaltning er delegert til underliggende virksomheter

			(mill. kroner)
Tilskuddsforvalter	Kap./ post	Betegnelse	Saldert 2011
Sjøfartsdirektoratet	909/73	Tilskudd til sysselsetting av sjøfolk	1 646,6
Norges forskningsråd	920/50	Tilskudd	1 337,0
Norsk Romsenter	922/70	Kontingent i European Space Agency (ESA)	131,9
	922/71	Internasjonal romvirksomhet	377,4
	922/72	Nasjonale følgemidler	48,9
	922/73	Galileo	75,3
Eksportfinans ASA	934/70	Internasjonaliseringstiltak, Støtte ved kapitalvareeksport (den såkalte 108- ordningen)	423,0
Innovasjon Norge	2421/50	Innovasjon – prosjekter, fond	480,0
	2421/51	Tapsfond, såkornkapitalfond	10,0
	2421/71	Reiseliv, nettverks- og kompetanseprogrammer	109,7
	2421/72	Forsknings- og utviklingskontrakter	285,0
	2421/73	Tilskudd til innkjøpskonsortium for kjøp av kraft	20,0
	2421/78	Administrasjonsstøtte for distriktsrettede såkornfond	3,8
	2421/79	Maritim utvikling	10,0
Sum			4 958,5

Tilskudd utbetalt over kap. 900 post 21 Spesielle driftutgifter i 2011

Mottaker	Beskrivelse	Kroner
OECD	OECDs nettverk for eierstyring av statlig eide bedrifter i det sydlige Afrika	1 724 034
BI	Verdiskapingsprosjekt - Et kunnskapsbasert Norge	300 000
Kunnskapsparken Bodø	Kunnskap om entreprenøriell aktivitet i Norge (GEM-rapporten 2010)	300 000
Kunnskapsparken Bodø	Kunnskap om entreprenøriell aktivitet i Norge (GEM-rapporten 2008 og 2009)	250 000
SNF (NHH)	Støtte til forskningsprosjektet "Krise, omstilling og vekst"	1 000 000
Abelia	Innovasjonsarena trygg omsorg	150 000
Norway House i Houston- Utenriksdepartementet	Samfinansiering av nytt audiovisuelt utstyr til gjennomføring av konferanser, møter, presentasjoner og mottakelser i Norway House.	100 000
ANSA - Association of Norwegian Student Abroad	Karrieredag - Arena for kobling av norske studenter i Asia med norsk næringsliv i Asia	20 000
Eidsskog Næringservice	Støtte til drift av Morokulien inforsenter, som skal bidra til økt grenseoverskridende samarbeid	217 000
Oslo Maritime nettverk	Nor-Shipping Campus 2011, prosjekt for omdømme for maritime næringer	100 000
FNs sjøfartsorganisasjon, IMO	IMO bistandsprosjekter	923 400
Danish Maritime Authority	Støtte til forstudie vedrørende distribusjon og bruk av LNG	239 996
Kongelig Norsk Båtforbund	Undersøkelse om bruk av fritidsbåter i Norge - støtte	100 000
Norsk industri	Delfinansiering av Maritim utvikling (MARUT)	600 000
Music Export Norway	Music Export Norway - jubileumsgave	25 000
Universitetet i Oslo	Trygve Haavelsmos 100 års jubileum	50 000
Adalia Film & Media	Filmserie om klima og miljø for unge - støtte	50 000
Forum for Kultur og Næringsliv	Forum for kultur og næringsliv - drift og videre utvikling	1 100 000
Næringslivets Hovedorganisasjon	Global Future 2010-2013, arena for økt mangfold i næringslivet	1 500 000
Styrefaglig Møteplass	Møteplass for flerkulturelle menn og kvinner	150 000
The Gender Equality Project	Støtte til et prosjekt for å utvikle et sertifiseringssystem for å måle bedrifters framgang når det gjelder likestilling	1 460 000
ForMat NHO Mat og Drikke	ForMat for reduksjon av matavfall - støtte til samarbeidsprosjekt	250 000
Reiselivsbedriftenes Landsforening	Rekrutteringskampanje for reiselivsnæringen	4 375 000
Vågan, Hemsedal, Lillehammer og Trysil kommuner	Utviklingssenter for reiselivsnæringen	175 000
Sum		15 159 430